

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Ladislavem Vaško ve věci

žalobce: **D. Z.**, narozený X, státní příslušnost Ruská federace
zastoupený opatrovníkem B. Z., narozeným X
oba bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 10. 2024, č. j. OAM-766/ZA-ZA11-P15-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky dne 10. 10. 2024, č. j. OAM-776/ZA-ZA11-P15-2023, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 10. 2024, č. j. OAM-766/ZA-ZA11-P15-2023, jímž žalovaný vyslovil, že se žalobci neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalobce současně v žalobě požadoval, aby soud věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

Žaloba

2. Žalobce namítal, že se žalovaný v rámci posuzování humanitárního azylu a doplňkové ochrany odmítl zabývat tvrzením žalobce o nedostupnosti léčiv v Rusku s odkazem na to, že svá tvrzení dostatečně nepodložil a ani neuvedl, z jakých informací vychází, navíc dle žalovaného jde pouze o účelové tvrzení ve snaze vytvořit iluzi údajných potíží žalobce. Žalovaný staví své závěry jen na bagatelizaci zdravotního stavu žalobce, přičemž jeho invaliditu vykresluje jen jako drobnou komplikaci, která je natolik bezvýznamná, že se jí v odůvodnění rozhodnutí odmítá zabývat. Zdůraznil, že trpí dětskou obrnou, pro kterou je upoután na invalidní vozík, není schopen mluvit a obstarat své základní životní; navíc trpí i epilepsií, která mu způsobuje křeče a která je zmírňována léky. Právě nedostupnost léků byla jedním z důvodů, proč rodina žalobce opustila Rusko. V souvislosti s válkou na Ukrajině, přestal být dostupný lék, který žalobce užíval na epilepsii, místo něj dostal jiný lék, který zdravotní potíže žalobce zhoršil. Dle žalobce bylo na žalovaném, aby si opatřil informace o dostupnosti léčiv v Rusku, případně vlivu sankcí na dostupnost léčiv, což však žalovaný neučinil.
3. Žalobce v žalobě dále namítal, že žalovaný v rozhodnutí vůbec neposoudil možnost, že by mohl být pronásledován z důvodu aktivity jeho otce na sociálních sítích. V důsledku toho by mohl být vystaven riziku pronásledování na základě příslušnosti k určité sociální skupině. Za sociální skupinu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu může být považována i rodina. V tomto směru odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2012, č. j. 6 Azs 3/2012-45, a na rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. 11. 2019, č. j. 30 Az 37/2018-73. Na žalobce by případné trestní stíhání jeho otce mohlo mít přímé dopady, neboť by mohl být vystaven zájmu ruských orgánů. Žalovaný však riziko jeho pronásledování na základě příslušnosti k sociální skupině neprovedl. Odkázal přitom na rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 1 Az 25/2016, dle kterého je v případě rodinných příslušníků nutno posuzovat i jejich obavy vycházející z dopadů pronásledování jednoho rodinného příslušníka i na jiné členy rodiny.

Vyjádření žalovaného k žalobě

4. Žalovaný zdůraznil, že žalobce neměl v zemi původu ve vztahu ke zdravotnímu stavu žádné potíže, které by se byť náznakem daly podřadit pod některý z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, a to v žádné z jejích forem. Uvedl, že rodiče žalobce se o něj řádně starali a starají, docházeli s ním k lékaři, který žalobci předepisoval léky. Tvrzení otce žalobce o tom, že léky již v Rusku nejsou dostupné, není ničím podloženo. Ačkoli je zdravotní stav žalobce nevyléčitelný, je stabilní a nevyžaduje žádnou specializovanou péči, které by v zemi původu nebyla dostupná. Poukázal na to, že otec žalobce neměl v zemi původu ve vztahu ke svým aktivitám žádné potíže. Spekulovat proto o tom, že v případě návratu do země původu bude hypotetickým problémům vystaven žalobce, je podle názoru žalovaného absurdní. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.

Posouzení věci soudem

5. O žalobě soud rozhodl podle § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), bez jednání.
6. Žaloba je důvodná.

7. Podle § 12 zákona o azylu platí, že azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
8. Ustanovení § 2 odst. 4 zákona o azylu definuje pronásledování jako závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.
9. Toto ustanovení je třeba vykládat v souladu s čl. 9 kvalifikační směrnice č. EU 2011/95/EU, který v odst. 1 definuje pronásledování jako jednání, které je: a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit, nebo b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a). V čl. 9 odst. 2 kvalifikační směrnice je uveden demonstrativní výčet jednání, které lze považovat za pronásledování.
10. Nejvyšší správní soud mimo jiné uvedl, že není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují. Žalovaný tedy nese odpovědnost za náležité zjištění reálií o zemi původu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2005, č. j. 5 Azs 116/2005-58). Materiály o zemi původu musí být v maximální možné míře 1. relevantní, 2. důvěryhodné a vyvážené, 3. aktuální a ověřené z různých zdrojů, a 4. transparentní a dohledatelné. Zohlednit je třeba nejen legislativní rámec určitého jevu v zemi původu, ale rovněž reálnou praxi (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2017, č. j. 1 Azs 65/2017-50, ze dne 31. 7. 2024, č. j. 2 Azs 26/2024-29).
11. Dále je třeba zmínit, že podstatou azylového řízení není zjišťování pronásledování nebo ohrožení vážnou újmou žadatele o mezinárodní ochranu v minulosti. Je jí naopak posouzení otázky, zda v konkrétním případě žalobce existuje riziko, že tomuto pronásledování bude v případě návratu vystaven a jaká je míra tohoto rizika (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2014, č. j. 2 Azs 139/2014-38).
12. Žalobce v rámci žádosti o mezinárodní ochranu poukazoval na skutečnost, že jeho otec na sociálních sítích zveřejňoval příspěvky proti režimu v zemi původu a proti válce na Ukrajině. Z Informace OAMP ze dne 31. 10. 2023 nazvané „*Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí*“, ze které žalovaný při rozhodování vycházel, vyplývá, že byť ruské bezpečnostní složky nemají kapacitu, aby zvládaly kriminalizovat všechny protiválečné projevy na sociálních sítích, stíhání je často iniciováno vnějším podnětem (nahlášením, známostí osoby). Stíhání za online protiválečnou aktivitu je daleko častějším jevem než za veřejný protest. Stíhání za protiválečné komentáře na sociálních sítích se co do celkového počtu případů stejnou mírou dotýká jak veřejně známých osob, tak obyčejných lidí. Ruské úřady mohou ke kriminalizaci online aktivity využívat i komentáře z minulosti.

13. Na základě těchto údajů soud musí konstatovat, že nelze s určitostí tvrdit, že otcí žalobce za jeho aktivity na sociálních sítích nic v Rusku nehrozí, neboť nelze vyloučit udání ruským bezpečnostním orgánům, přičemž stíhání se týká i osob, které nejsou veřejně známé. Soud nepovažuje za relevantní, že žalobce a jeho otec neměli ve vlasti problémy, ale je třeba nebezpečí pronásledování posoudit podle aktuálního stavu.
14. Za situace, kdy nebylo vyloučeno, že by mohl být v zemi původu pronásledován za své aktivity otec žalobce, bylo dle soudu namístež zabývat se otázkou, zda je relevantní námitka žalobce, že za činnost otce, na němž je žalobce zcela závislý, může být pronásledován i on a jeho matka. Z historického hlediska existují případy režimů, ve kterých byla či je aplikována politika „kolektivní odpovědnosti“ rodinných příslušníků za protirežimní projevy jednotlivců. Žalobce v rámci správního řízení nepoukazoval pouze na nebezpečí hrozící jeho otcí za protirežimní názory, ale z jejích vyjádření vyplývalo, že má obavu, že v důsledku jeho činnosti se může stát předmětem zájmu státních orgánů i on a jeho matka. Proto bylo povinností žalovaného si při posuzování azylové žádosti žalobce opatřit mimo jiné i informace týkající se problematiky postupu státních orgánů v zemi původu vůči rodinným příslušníkům osob, které provádějí činnost srovnatelnou s jednáním otce žalobce. Žalovaný ovšem takto neučinil a jím využité podklady o zemi původu takovou informaci neobsahují. Žalovaný neměl dle soudu dostatečné podklady k posouzení otázky, zda jednání otce žalobce mohlo zapříčinit jeho pronásledování v zemi původu, ani k posouzení otázky, zda v případě protirežimního jednání jednoho člena rodiny nemůže dojít k pronásledování ostatních členů jeho rodiny.
15. Soud souhlasí se žalobcem též v tom, že se žalovaný dostatečně nezabýval tvrzením žalobce o nedostupnosti léčiv v Rusku, které vyslovil v rámci seznámení se s podklady rozhodnutí dne 2. 7. 2024. Z obsahu správního spisu přitom plyne, že žalobce trpí dětskou obrnou, pro kterou je upoután na invalidní vozík, není schopen mluvit a obstarat své základní životní, dále trpí i epilepsií, která mu způsobuje křeče a která je zmírňována léky. Dle tvrzení žalobce byla právě nedostupnost léků jedním z důvodů, proč rodina žalobce opustila Rusko. Dále žalobce tvrdil, že v souvislosti s válkou na Ukrajině, přestal být dostupný lék, který žalobce užíval na epilepsii, místo něj dostal jiný lék, který zdravotní potíže žalobce zhoršil. Bylo pak za této situace na žalovaném, aby si opatřil informace o dostupnosti léčiv v Rusku, případně vlivu sankcí na dostupnost léčiv. Žalovaný si však žádné informace o dostupnosti léčiv na potíže žalobce vůbec neopatřil. Žalovaný tak i v případě žalobcem tvrzené nedostupnosti potřebných léků v souvislosti s válkou na Ukrajině neměl dle soudu dostatečné podklady k posouzení otázky, zda nedostupnost léků žalobce v Rusku může představovat důvod k udělení mezinárodní ochrany.
16. Soud tak shrnuje, že skutkový stav, který žalovaný vzal za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění a v této skutečnosti spatřuje soud vadu řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Žalovaný si tedy bude muset obstarat zprávy o zemi původu, které budou ve vztahu k situaci žalobce dostatečně individualizované a které spolehlivě odpoví na otázku, zda žalobci jako navrátilci nehrozí při návratu do Ruské federace pronásledování či vážná újma podle zákona o azylu v důsledku jednání jeho otce a zda nedostupnost léků pro žalobce v zemi původu může představovat důvod k udělení některé z forem mezinárodní ochrany.
17. Soud s ohledem na výše uvedené shledal žalobu důvodnou, neboť spis vyžaduje zásadní doplnění a nové posouzení věci. Proto soud napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. výrokem I. Rozsudku pro vady řízení zrušil. Současně podle § 78 odst. 4 s. ř. s. soud

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

rozhodl, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení. V rámci dalšího řízení žalovaný při vázanosti právním názorem, který vyslovil soud v tomto zrušujícím rozsudku, podle § 78 odst. 5 s. ř. s. ve věci znovu rozhodne.

18. Současně dle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. výrokem II. Rozsudku nepřiznal soud žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalovaný neměl ve věci úspěch a žalobce, jenž úspěch ve věci měl, náhradu nákladů řízení výslovně nepožadoval.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 1. října 2025

Mgr. Ladislav Vaško v. r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.